

Instytut Pamięci Narodowej - Warszawa

<https://warszawa.ipn.gov.pl/waw/aktualnosci/37409,Obchody-70-rocznicy-rozbitcia-wiezienia-w-Pultusku-oraz-smierci-Stanislawa-Laneck.html>
27.04.2024, 05:14

Obchody 70. rocznicy rozbitcia więzienia w Pułtusku oraz śmierci Stanisława Łaneckiego - Długosiodło, Wyszaków, 25 listopada 2016













W dniu rzeczywistej, 70. rocznicy wydarzeń związanych z uwolnieniem żołnierzy antykomunistycznego podziemia z więzienia w Pułtusk, w Długosiodle oraz Wyszkanie odbyły się społeczne obchody upamiętniające bohaterską śmierć dowódcy akcji ppor. Stanisława Łaneckiego pseud. „Przelotny”.

W nocy z **25/26 listopada 1946 r.** miała miejsce uznawana za ostatnią akcję w wielkim stylu, operacja rozbicia więzienia w Pułtusk. Realizację przygotowanego przez, pochodzącego ze wsi Borsuki Zygmunta Dąbkowskiego pseud. „Krym”, planu, powierzono 21-letniemu, ale doświadczonemu w boju Stanisławowi Łaneckiemu. Akcja zakończyła się sukcesem mierzonym oswobodzeniem ok. 70 więźniów. Niestety jedną z dwóch ofiar został, śmiertelnie ranny podczas odwrotu, dowódca – Stanisław Łanecki.

Pierwszą odsłoną wyszkowskich uroczystości było spotkanie w Długosiodle, które kilka minut po godz. 17.00 rozpoczęło się przywitaniem uczestników zebranych przed kościołem św. Rocha. W imieniu organizatorów, sylwetkę Łaneckiego oraz wydarzenia sprzed 70. laty przybliżył prezes Wyszkiego Koła Młodzieży Wszechpolskiej mieszkaniec Długosiodła Karol Dądera.

Uroczystość swoją formą nawiązywała do wydarzeń pamiętnej nocy, zrealizowana została wg spisanej przed laty przez Władysława Guzowskiego, relacji jednego z członków grupy ubezpieczającej pochówek.

...Ze względu na bezpieczeństwo, ciało śmiertelnie rannego w czasie pułtuskiej akcji żołnierza, w środku nocy, przywieziono pod kościół w Długosiodle. Wywołany został ksiądz, który zmówił modlitwę za zmarłego i poświęcił ciało, które furmanką przewiezione zostało na miejscowy cmentarz i złożone do ziemi. Na mogile osadzono brzozowy krzyż z napisem, który zniszczyli funkcjonariusze komunistycznej władzy. Przez lata mogiła pozostawała bezimienna...

Organizatorzy zadbali o furmankę z symboliczną trumną bohatera i krzyżem z brzozowych gałęzi. Jak wówczas, wyszedł miejscowy proboszcz - dziś ksiądz kanonik Stanisław Marzec, który zmówił modlitwę w obowiązującej w tamtym czasie łacinie oraz poświęcił zaprzęg. Odtworzony, skromny kondukt pogrzebowy złożony z asysty honorowej żołnierzy

Wojskowego Ośrodka Kartograficznego w Ostrowi Mazowieckiej, pocztów sztandarowych, przedstawicieli rodziny Stanisława Łaneckiego, Zygmunta Dąbkowskiego, Jana Kmiołka, lokalnej społeczności Długosiodła z dyrektor Gimnazjum Publicznego im. AK Ewą Zalewską oraz dyrektor Gminnego Centrum Informacji, Kultury, Sportu i Rekreacji Ewą Krysiak, Wojskowej Komendy Uzuppełnień w Wyszkanie, zaproszonych delegacji, kibiców klubu Bugu Wyszaków oraz Nadnarwianki Pułusk, udał się na pobliski cmentarz. Przy mogile krótką mowę wygłosił ks. kanonik, wspólnie z mównicą została modlitwa Anioł Pański, złożone zostały wieńce, zapalone znicze. Przy odpalonych racach Kibice Bugu wzniesli trzykrotnie okrzyk CZEŚĆ I CHWAŁA BOHATEROM.

Kolejna część uroczystości miała miejsce w Wyszkanie pod pomnikiem Żołnierzy Wyklętych, gdzie dołączyły kolejne grupy Wyszkanian oraz zaproszonych gości. Dodatkową asystę honorową stanowiła młodzież klas mundurowych Centrum Edukacji Zawodowej i Ustawicznej „Kopernik” w Wyszkanie pod okiem wychowawcy Katarzyny Pakieły oraz dyr. Grażyny Kalinowskiej. Wśród oddających hołd pojawili się także m.in. burmistrz Wyszkania Grzegorz Nowosielski z przewodniczącą Rady Gminy Elżbietą Piórkowską oraz radnymi Janem Abramczykiem i Mirosławem Wróblem, a także przewodniczący wyszkanowskich struktur Prawa i Sprawiedliwości Waldemar Sobczak z działaczami partii, szef Wyszkanowskiego Klubu Gazety Polskiej Marek Głowacki z członkami klubu, przedstawiciele Młodzieży Wszepolskiej.

Ostatnią odsłoną rocznicowych obchodów było spotkanie w ramach, prowadzonego przez regionalistę Mirosława Powierzę, cyklu „Tajemnice Archiwum Biblioteki Miejskiej” w wyszkanowskiej bibliotece. W wypełnionej po brzegi sali konferencyjnej im. Ludwika Maciąga witając uczestników, głos zabrał komendant WKU w Wyszkanie ppłk Leszek Wieczorek. Głównym punktem programu był wykład pt. „Akcja oddziałów zrzeszenia WiN na więzienie w Pułusku 25 listopada 1946 r.” wygłoszony przez dr. Kazimierza Krajewskiego z Oddziałowego Biura Badań Historycznych IPN w Warszawie. W czytelni naukowej biblioteki zorganizowano bogatą w archiwalne materiały okolicznościową wystawę.

Wyszkanowskie społeczne obchody zorganizowane zostały z inicjatywy członków miejscowego stowarzyszenia „Pepisko” – Marka Filipowicza i Bogdana Osika, we współpracy z szerokim gronem instytucji oraz organizacji na czele z warszawskim oddziałem Instytutu Pamięci Narodowej, Miejsko-Gminną Biblioteką Publiczną im. C. Norwida w Wyszkanie, Wojskową Komendą Uzuppełnień w Wyszkanie. Wśród zaangażowanych podmiotów znalazły się także Muzeum Żołnierzy Wyklętych w Ostrołęce, Związek Żołnierzy NSZ Okręg Łomżyński Koło w Ostrołęce, Grupa Rekonstrukcji Historycznych NZS w Ostrołęce, Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych Koło w Długosiodle, Wyszkanowskie Koło Młodzieży Wszepolskiej, Światowy Związek Żołnierzy AK Warszawa Wschód.

Wydarzenie objęte zostało honorowym patronatem dyrektora Oddziału IPN w Warszawie prof. dr. hab. Jerzego Eislera.

Niewątpliwym sukcesem organizacyjnym wyszkowskich obchodów była przyjacielska postawa i zaangażowanie wszystkich wymienionych powyżej podmiotów, ale przede wszystkim udział wielu znamienitych gości z członkami rodzin Stanisława Łaneckiego, Zygmunta Dąbkowskiego, Jana Kmiołka na czele. Z Gdańska przybyła siostrzenica „Przelotnego” Małgorzata Szczęsna oraz siostrzeniec Tomasz Mańkowski z rodzinami, z Krakowa – stryjeczny brat Jerzy Łanecki z synem Tomaszem Łaneckim. Ze Szczecina dotarł brat „Kryma” Józef Dąbkowski oraz z Wołomina bratanek – Lucjan Dąbkowski. Obecni byli także bratnek „Wira” Jan Kmiołek z synem Robertem Kmiołkiem oraz siostrzeniec Mirosław Włodarczyk. Swoją obecnością obchody uświetnili także m.in. dyrektor Muzeum Żołnierzy Wyklętych w Ostrołęce Jacek Karczewski, wiceprezes Okręgu Warszawa Wschód ŚZZAK, członek kierownictwa Fundacji Walczącym o Niepodległość, Wyklętych, Pokrzywdzonych, Internowanych, Więzionych Mirosława Widlicki, prezes Okręgu Ostrołęka ŚZZAK Franciszek Chrostowski, sekretarz Związku Żołnierzy NSZ Okręgu Łomżyńskiego Dariusz Syrnicki, kapelan Okręgu Warszawa Wschód ŚZZAK ks. prałat Tadeusz Osiński, prezes Koła Krajowego OPOCZNIK, Okręgu Warszawa Wschód ŚZZAK Grażyna Rudnik, dowódca Grupy Rekonstrukcji Historycznych NZS w Ostrołęce Wojciech Konarski, prezes Koła Łochów Okręgu Warszaw Wschód ŚZZAK Andrzej Wojciechowski, pomysłodawca i administrator profilu fb: ppor. Stanisław Łanecki - Hubert Gołębiowski, lider Klubu Gazety Polskiej w Wyszku Marek Głowacki, przewodniczący lokalnych struktur Prawa i Sprawiedliwości Waldemar Sobczak, prezes klubu MKS Bug Wyszaków Dariusz Andrzejewski, opozycjonista Jerzy Kowalczyk, pasjonat lokalnej historii Antoni Biernacki, przedstawiciel WКУ Wyszaków mjr Dariusz Żerek. Słowa wsparcia dla idei z pozdrowieniem przekazał nieobecny wicestarosta powiatu wyszkowskiego Adam Mróz, list do uczestników i przybyłych rodzin Żołnierzy Wyklętych - poseł na Sejm RP Daniel Milewski.

Marek Filipowicz

(fot) Bogdan Osik

Polecamy utwór **„Nie zapomni o Was nigdy...”**

autorzy słów – ks. Darek i Wojciech Gęsicki

autor muzyki i wykonania – Dariusz Zawadzki